

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)
28. januar 1999^{*}

I sag C-181/97,

angående en anmodning, som Nederlandenes Hoge Raad (Nederlandene) i medfør af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

A. J. van der Kooy

mod

Staatssecretaris van Financiën,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EF-traktatens artikel 132, stk. 1, og artikel 227 samt af artikel 7, stk. 1, litra a), i Rådets sjette direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter — Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag (EFT L 145, s. 1), som ændret ved Rådets direktiv 91/680/EØF af 16. december 1991 om tilføjelse til det fælles merværdiafgiftssystem og om ændring, med henblik på afskaffelse af de fiskale grænser, af direktiv 77/388 (EFT L 376, s. 1),

har

* Processprog: nederlandsk.

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.-P. Puissochet, og dommerne J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, D. A. O. Edward (refererende dommer) og M. Wathelet,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer

justitssekretær: assisterende justitssekretær H. von Holstein,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

- A. J. van der Kooy ved skattekonsulenterne G. J. Jansen og G. J. van Slooten

- den nederlandske regering ved stedfortrædende juridisk konsulent J. G. Lamers, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget

- den franske regering ved kontorchef K. Rispal-Bellanger og fuldmægtig A. de Bourgoing, begge Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmægtigede

- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved B. J. Drijber, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 12. marts 1998 er afgivet mundtlige indlæg af den nederlandske regering ved assisterende juridisk konsulent M. Fierstra, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget, af den franske regering ved A. de Bourgoing, og af

Kommissionen ved P. van Nuffel, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 30. april 1998,

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved dom af 7. maj 1997, indgået til Domstolen den 9. maj 1997, har Nederlandenes Hoge Raad i henhold til EF-traktatens artikel 177 stillet et præjudicielt spørgsmål om fortolkningen af samme traktats artikel 132, stk. 1, og artikel 227 samt af artikel 7, stk. 1, litra a), i Rådets sjette direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter — Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag (EFT L 145, s. 1), som ændret ved Rådets direktiv 91/680/EØF af 16. december 1991 om tilføjelse til det fælles merværdiafgiftssystem og om ændring, med henblik på afskaffelse af de fiskale grænser, af direktiv 77/388 (EFT L 376, s. 1, herefter »sjette direktiv«).
- 2 Spørgsmålet er blevet rejst under en sag anlagt af A. J. van der Kooy til prøvelse af en afgørelse om pålæggelse af merværdiafgift (herefter »moms«), som de nederlandske afgiftsmyndigheder har truffet over for ham i forbindelse med indførsel af et skib fra De Nederlandske Antiller.

Fællesskabsretten

- 3 Traktatens artikel 227 fastlægger det territoriale anvendelsesområde for denne ved i stk. 1 at opregne medlemsstaterne, herunder Kongeriget Nederlandene. De Nederlandske Antiller er en del af Kongeriget Nederlandene.

- 4 Som en undtagelse fra traktatens artikel 227 fik Kongeriget Nederlandenes regering ved en protokol af 25. marts 1957 »vedrørende anvendelsen af traktaten om oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab på Kongeriget Nederlandenes ikke-europæiske dele« ret til kun at ratificere traktaten for kongeriget i Europa og Nederlandsk Ny Guinea.

- 5 Traktatens artikel 227, stk. 3, første afsnit, bestemmer, at »på de oversøiske lande og territorier, der er opregnet i listen i bilag IV til denne traktat, anvendes den særlige associeringsordning, som er nærmere fastlagt i denne traktats fjerde del«.

- 6 Oprindeligt var De Nederlandske Antiller ikke opført på denne liste. De blev opført på listen ved konvention 64/533/EØF af 13. november 1962 om ændring af traktaten om oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab med henblik på at gøre den særlige associeringsordning i denne traktats fjerde del anvendelig på De Nederlandske Antiller (JO 1964, 150, s. 2414). Konventionen trådte i kraft den 1. oktober 1964.

- 7 Traktatens fjerde del har overskriften »De oversøiske landes og territoriers associering«.

8 I henhold til EF-traktatens artikel 131, stk. 1, er »medlemsstaterne ... enige om at associere de ikke-europæiske lande og territorier, der opretholder særlige forbindelser med Belgien, Danmark, Frankrig, Italien, Nederlandene og Det Forenede Kongerige, med Fællesskabet«. Ifølge samme bestemmelse er disse lande og territorier opregnet i bilag IV til traktaten.

9 Traktatens artikel 132 bestemmer:

»Associeringen tilstræber nedennævnte mål:

1. Medlemsstaterne anvender i deres samhandel med disse lande og territorier samme regler, som de i henhold til denne traktat anvender indbyrdes.«

10 EF-traktatens artikel 133 har følgende ordlyd:

»1. Varer med oprindelse i disse lande og territorier nyder ved indførsel til medlemsstaterne godt af den fuldstændige afskaffelse af tolden mellem medlemsstaterne, som gradvis finder sted i overensstemmelse med denne traktats bestemmelser.

2. Ved indførsel i hvert af disse lande eller territorier ophæves den told, der pålægges varer fra medlemsstaterne og de øvrige lande og territorier, gradvis i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 12, 13, 14, 15 og 17.«

11 EF-traktatens artikel 136 bestemmer:

»For en første periode på fem år efter denne traktats ikrafttræden fastlægges de nærmere retningslinjer for og fremgangsmåden ved disse landes og territoriers associering med Fællesskabet i en til denne traktat knyttet gennemførelseskonvention.

Inden udløbet af den i foregående stykke nævnte gennemførelseskonvention vedtager Rådet, med udgangspunkt i de opnåede resultater og på grundlag af de principper, der er nedfældet i denne traktat, enstemmigt de bestemmelser, der skal gælde for en ny periode.«

12 I henhold til traktatens artikel 136, stk. 2, har Rådet truffet en række afgørelser om associering af de oversøiske lande og territorier (herefter »OLT«) med Det Europæiske Økonomiske Fællesskab. Rådets afgørelse 91/482/EØF af 25. juli 1991 om de oversøiske landes og territoriers associering med Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EFT L 263, s. 1, herefter »sjette OLT-afgørelse«) gælder for en periode på ti år fra den 1. marts 1990. Den indeholder ikke fiskale bestemmelser.

13 I sjette OLT-afgørelses artikel 101 bestemmes:

»1. Varer med oprindelse i OLT fritages for told og afgifter med tilsvarende virkning ved indførsel i Fællesskabet.

2. Varer, som ikke har oprindelse i OLT, og som frit kan omsættes i et OLT, og som genudføres i uændret stand til Fællesskabet, fritages for told og afgifter med tilsvarende virkning ved indførsel i Fællesskabet, såfremt:

— der for varerne i det pågældende OLT er betalt told eller afgifter med tilsvarende virkning på et niveau, som mindst svarer til den told, som i Fællesskabet opkræves ved indførsel af disse varer med oprindelse i tredjelande, som er omfattet af en mestbegunstigelsesklausul

— varerne ikke har været omfattet af hel eller delvis fritagelse for eller godtgørelse af told eller afgifter med tilsvarende virkning

— varerne ledsages af et eksportcertifikat.

...«

14 Artikel 102 i sjette OLT-afgørelse forbyder anvendelse af kvantitative restriktioner eller foranstaltninger med tilsvarende virkning ved indførsel af varer med oprindelse i OLT.

15 I henhold til sjette direktivs artikel 2, stk. 2, pålægges moms ved »indførsel af goder«.

16 Ifølge direktivets artikel 7, stk. 1, forstås ved »indførsel af et gode«:

»a) ankomst til Fællesskabet af et gode, der ikke opfylder betingelserne i artikel 9 og 10 i traktaten ...«.

17 Sjette direktivs geografiske anvendelsesområde er defineret i artikel 3:

»1. I dette direktiv forstås ved

— 'en medlemsstats område': et lands indland som defineret for hver enkelt medlemsstat i stk. 2 og 3

- 'Fællesskabet' og 'Fællesskabets område': medlemsstaternes indland som defineret for hver enkelt medlemsstat i stk. 2 og 3

- 'tredjelands område' og 'tredjeland': ethvert område, der ikke indgår i de områder, der i stk. 2 og 3 er defineret som en medlemsstats indland.

2. Ved anvendelsen af dette direktiv forstås ved 'indland' anvendelsesområdet for traktaten om oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, således som dette for hver medlemsstats vedkommende er fastlagt i artikel 227.«

Twisten i hovedsagen

- 18 Motorskibet »Joshua« er bygget i 1964 i Haarlem (Nederlandene) som fiskerfartøj. Det blev i 1984 solgt til Caribbean Chartering & Sales Ltd, Nassau (Bahamas), hvorved det blev bragt uden for Fællesskabets toldområde.
- 19 I 1985 og 1986 blev skibet i Nederlandene ombygget til et krydstogtsfartøj, og det blev den 22. april 1993 solgt til A. J. van der Kooy og J. Wielinga, der er bosiddende henholdsvis i Nederlandene og i Curaçao (De Nederlandske Antiller).
- 20 Det fremgår af den nederlandske regerings indlæg, at A. J. van der Kooy BV, Pijnacker (Nederlandene) og Van der Vliet Quality Yachts BV, Muiden (Nederlandene) den 8. april 1993 indgik en aftale, hvorefter det sidstnævnte selskab som mægler skulle søge at sælge skibet for en pris på 1 400 000 NLG. Ifølge aftalen skulle »Joshua« fra den 15. maj 1993 ligge i havn i Scheveningen (Nederlandene).
- 21 Fra den 15. maj 1993 befandt »Joshua«, der førte britisk flag, sig i Scheveningen havn med A. J. van der Kooy om bord.

- 22 Den 20. juli 1993 pålagde Inspecteur van de Belastingdienst/Douane (told- og skattemyndigheder) for distriktet Hoofddorp A. J. van der Kooy at betale et beløb på 157 500 NLG i omsætningsafgift (ud fra et afgiftsgrundlag på 900 000 NLG), fordi skibet var blevet indført til Nederlandene som omhandlet i artikel 18 i Wet op de omzetbelasting 1968 (den nederlandske lov om omsætningsafgift), som affattet i 1993, en bestemmelse, der har til formål at gennemføre sjette direktivs artikel 7, stk. 1, litra a).
- 23 Inspecteur van de Belastingdienst/Douane tog ikke A. J. van der Kooy's klage over afgørelsen til følge, og afgørelsen blev opretholdt ved dom afsagt af Gerechtshof, Amsterdam.
- 24 A. J. van der Kooy indgav derpå kassationsanke til Nederlandenes Hoge Raad. Hoge Raad har i lighed med Gerechtshof lagt til grund, at De Nederlandske Antillers område ikke kan anses for at være »en medlemsstats område« som omhandlet i sjette direktivs artikel 3, stk. 1 og 2, sammenholdt med traktatens artikel 227, og at det heller ikke kan sidestilles hermed i henhold til traktatens artikel 132, stk. 1, med hensyn til opkrævning af omsætningsafgift, hvis der ikke er truffet nogen gennemførelsesforanstaltning hertil.

Det præjudicielle spørgsmål

- 25 Hoge Raad har fundet, at det i det foreliggende tilfælde ikke er klart, hvad der er den korrekte fortolkning af traktatens artikel 132, stk. 1, og artikel 227 samt sjette direktivs artikel 3, stk. 1 og 2, og artikel 7, stk. 2, litra a). Hoge Raad har derfor besluttet at udsætte sagen og at stille Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal sjette direktivs artikel 7, stk. 1, litra a), med hensyn til indførsel af et skib, der har befundet sig i fri omsætning i De Nederlandske Antiller, navnlig når henses til EF-traktatens artikel 132, stk. 1, og artikel 227, fortolkes således, at det forhold, at et sådant skib bringes til Nederlandene, skal betragtes som ankomst til

Fællesskabet af et gode, som ikke opfylder betingelserne i EF-traktatens artikel 9 og 10?»

Formaliteten

- 26 Den franske regering har anført, at den præjudicielle anmodning må afvises, da den hverken giver Domstolen eller de medlemsstater, der måtte afgive indlæg i sagen, mulighed for at give en anvendelig fortolkning af fællesskabsretten. Fremstillingen af de faktiske omstændigheder i forelæggelsesdommen er således yderst kortfattet, og den giver ikke mulighed for at afgøre, hvorfor den forelæggende ret har lagt til grund, at skibet har tilknytning til De Nederlandske Antiller, eller for at få kendskab til A. J. van der Kooy's brug af skibet i Nederlandene.
- 27 Det bemærkes hertil, at det i henhold til Domstolens faste praksis, for at opnå en fortolkning af fællesskabsretten, der kan anvendes af den nationale ret, er nødvendigt, at denne fastlægger den faktiske og retlige baggrund for de forelagte spørgsmål, eller i hvert fald redegør for de faktiske omstændigheder, der er lagt til grund, og som danner grundlag for spørgsmålene (jf. bl.a. dom af 26.1.1993, forenede sager C-320/90 — C-322/90, Telemarsicabruzzo m.fl., Sml. I, s. 393, præmis 6, kendelse af 19.3.1993, sag C-157/92, Banchemo, Sml. I, s. 1085, præmis 4, af 30.6.1997, sag C-66/97, Banco de Fomento e Exterior, Sml. I, s. 3757, præmis 7, og af 30.4.1998, forenede sager C-128/97 og C-137/97, Testa og Modesti, Sml. I, s. 2181, præmis 5).
- 28 Desuden må det fremhæves, at de i forelæggelsesbeslutningerne afgivne oplysninger ikke blot tjener til at sætte Domstolen i stand til at give hensigtsmæssige svar, men også til at give medlemsstaternes regeringer samt andre interesserede parter mulighed for at afgive indlæg i henhold til artikel 20 i EF-statutten for Domstolen. Det påhviler Domstolen at overvåge, at denne mulighed bevares, når

henses til, at det i henhold til den nævnte bestemmelse kun er forelæggelsesbeslutningerne, der meddeles de pågældende parter (kendelsen i sagen Banco de Fomento e Exterior, præmis 8).

- 29 I det foreliggende tilfælde gengiver forelæggelsesdommen, selv om den er meget kortfattet, alligevel de væsentlige omstændigheder i tvisten i hovedsagen.
- 30 Med hensyn til de faktiske forhold, som den forelæggende ret har lagt til grund, bemærkes, som generaladvokaten har anført i punkt 9 i sit forslag til afgørelse, at Domstolen i princippet er forpligtet til at lægge de forudsætninger til grund, som den forelæggende ret finder godtgjort, herunder i dette tilfælde, at skibet tidligere har haft tilknytning til et OLT.
- 31 Det følger heraf, at den præjudicielle anmodning må antages til realitetsbehandling.

Realiteten

- 32 Den forelæggende ret ønsker med spørgsmålet nærmere bestemt oplyst, om ankomst til en medlemsstat af et gode fra De Nederlandske Antiller skal betragtes som ankomst til Fællesskabet med henblik på anvendelsen af sjette direktivs artikel 7, stk. 1.
- 33 Den nederlandske og den franske regering samt Kommissionen har gjort gældende, at De Nederlandske Antillers område ikke kan anses for at høre til Fællesskabets område, som omhandlet i sjette direktivs artikel 3 og 7 og traktatens artikel 227, og

at det heller ikke kan sidestilles hermed i henhold til traktatens artikel 132, stk. 1, med hensyn til opkrævning af omsætningsafgift, hvis der ikke er truffet nogen anden gennemførelsesforanstaltning hertil.

- 34 Det fremgår af sjette direktivs artikel 3, sammenholdt med direktivets artikel 7, at udtrykket »til Fællesskabet« svarer til traktatens anvendelsesområde, således som det er defineret for hver enkelt medlemsstat i traktatens artikel 227.
- 35 I denne forbindelse opregner traktatens artikel 227, stk. 1, de medlemsstater, som traktaten gælder for, og fastsætter i de følgende stykker særlige bestemmelser for bestemte områder.
- 36 I henhold til traktatens artikel 227, stk. 3, og konvention 64/533, er OLT, herunder De Nederlandske Antiller, omfattet af den særlige associeringsordning, som er fastlagt i traktatens fjerde del.
- 37 Ifølge denne ordning finder traktatens almindelige bestemmelser kun anvendelse på OLT, når der udtrykkeligt henvises hertil (dom af 12.2.1992, sag C-260/90, Leplat, Sml. I, s. 643, præmis 10).
- 38 Det følger heraf, at når et gode fra De Nederlandske Antiller ankommer til en medlemsstat, kan dette ikke betragtes som en transaktion inden for Fællesskabet med henblik på anvendelsen af sjette direktiv, medmindre en særlig bestemmelse foreskriver det.

- 39 Det bemærkes, at der ikke findes nogen bestemmelse herom i sjette direktiv. Desuden indeholder hverken traktatens fjerde del eller sjette OLT-afgørelse regler om anvendelse af moms på indførsler fra OLT.
- 40 Ganske vist bestemmer artikel 101 i sjette OLT-afgørelse, at varer med oprindelse i OLT og visse andre varer, som befinder sig i fri omsætning dér, fritages for told og afgifter med tilsvarende virkning ved indførsel i Fællesskabet. En afgift som moms, der opkræves ved indførsel af varer til en medlemsstat, er imidlertid ikke af samme beskaffenhed som en afgift med tilsvarende virkning som told (jf. dom af 5.5.1982, sag 15/81, Schul I, Sml. s. 1409, præmis 21).
- 41 Sjette OLT-afgørelse har derfor ikke til følge, at De Nederlandske Antillers område bringes ind under sjette direktivs geografiske anvendelsesområde.
- 42 Det præjudicielle spørgsmål skal herefter besvares med, at ankomst til en medlemsstat af et gode fra De Nederlandske Antiller skal betragtes som ankomst til Fællesskabet med henblik på anvendelsen af sjette direktivs artikel 7, stk. 1.

Sagens omkostninger

- 43 De udgifter, der er afholdt af den nederlandske og den franske regering samt af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Nederlandenes Hoge Raad ved dom af 7. maj 1997, for ret:

Ankomst til en medlemsstat af et gode fra De Nederlandske Antiller skal betragtes som ankomst til Fællesskabet med henblik på anvendelsen af artikel 7, stk. 1, i Rådets sjette direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter — Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag, som ændret ved Rådets direktiv 91/680/EØF af 16. december 1991 om tilføjelse til det fælles merværdiafgiftssystem og om ændring, med henblik på afskaffelse af de fiskale grænser, af direktiv 77/388.

Puissochet

Moitinho de Almeida

Gulmann

Edward

Wathelet

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 28. januar 1999.

R. Grass

J.-P. Puissochet

Justitssekretær

Formand for Femte Afdeling